

Registar izvršenih samoubojstava Hrvatske (Croatian Committed Suicides Registry)

Maja Silobrčić Radić, Vlasta Hrabak-Žerjavić

Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Registar izvršenih samoubojstava Hrvatske osnovan je 1986. godine u Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo. U njemu se registriraju podaci o osobama, s prebivalištem u Republici Hrvatskoj, koje su izvršile samoubojstvo. Izvor podataka je potvrda o smrti i statistički izvještaj o smrti. Skupno se podaci analiziraju po dobi, spolu županiji rođenja/ boravka, metodi izvršenja, danu/mjesecu izvršenja te ev. psihijatrijskoj dijagnozi.

Izvršena samoubojstva u Hrvatskoj

Izvršena samoubojstva (šifre X60-X84 MKB-SZO) nalaze se na prvom mjestu uzroka smrti od ozljeda s udjelom od 30,4% 2005. godine.

Broj izvršenih samoubojstava kao i stopa na 100.000 stanovnika oscilira. Godine 1985. počinjeno je 1.050 samoubojstava (stopa 21,9). Najviše samoubojstava bilo je 1992. godine (1.156, stopa 24,2), podjednak broj zabilježen je i 1987. godine (1.153, stopa 24,1). Najmanji broj izvršenih samoubojstava zabilježen je 1995. godine (930, stopa 19,4) te u razdoblju od 2000. godine (926, stopa 20,9) do 2005. godine (875, stopa 19,7).

Dobno standardizirane stope smrtnosti zbog samoubojstava od 1998. godine pokazuju kontinuirani trend opadanja.

Od 1985. godine uočljiv je porast broja počinjenih samoubojstava u dobi 15-19 godina, što je zabilježeno i u nekim drugim zemljama. Međutim, od 2000. godine broj samoubojstava u toj dobi kontinuirano opada, a 2004. i 2005. godine bilježi se čak nešto niža stopa nego 1985. godine (5,4 i 5,0/100.000).

Broj izvršenih samoubojstava veći je kod muškaraca nego kod žena te se u promatranom razdoblju kretao u omjeru 2,2-3,5 : 1. Stope smrtnosti zbog samoubojstava kod oba spola značajno rastu s dobi.

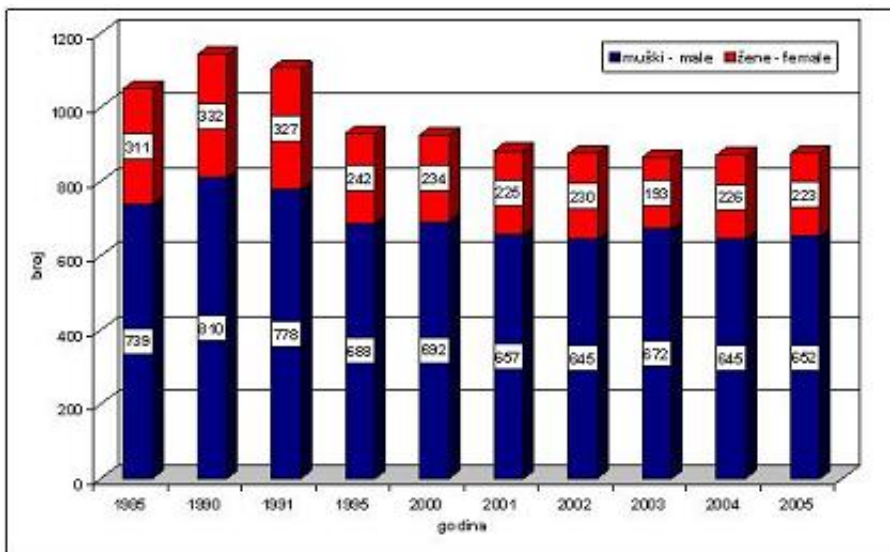
Najčešći način izvršenja samoubojstava u oba spola je vješanje. U ratnim i poratnim godinama značajno je porastao broj samoubojstava vatrenim oružjem posebice u muškaraca. Godine 1985. udio samoubojstava izvršenih vatrenim oružjem u ukupnom broju samoubojstava iznosio je 7,2 %, dok je 1992. i 1995. godine iznosio oko 26%. Posljednjih godina postoji trend pada ovog načina izvršenja samoubojstava (16,7% 2005. godine).

Dobno-standardizirane stope smrtnosti zbog samoubojstava 2004. godine u Hrvatskoj u pojedinim županijama kreću se u rasponu od 7,2 do 31,2 na 100.000. Značajan udio županija s nižom stopom smrtnosti iz jadranskog je okruženja, a poznata je činjenica da mediteranske zemlje pretežito imaju niže stope smrtnosti zbog samoubojstava.

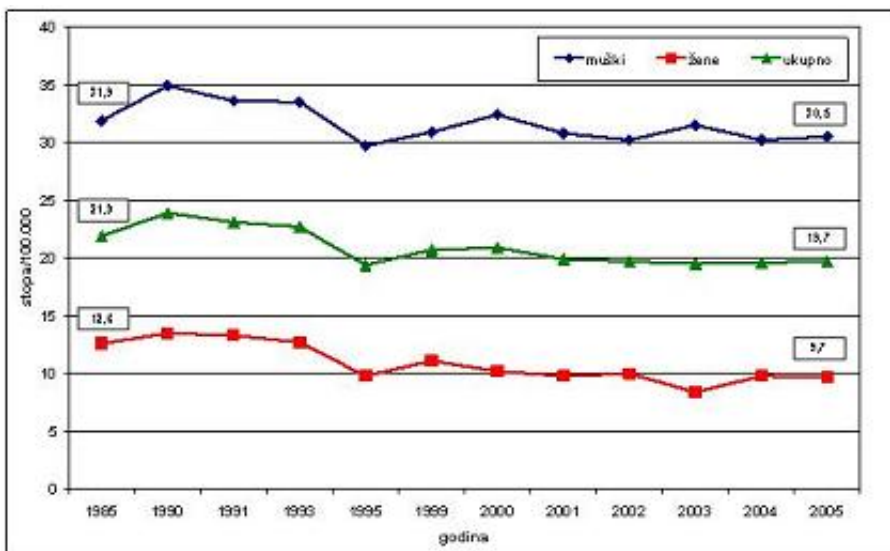
Hrvatska bilježi 2004. godine više dobno-standardizirane stope smrtnosti zbog samoubojstava od prosjeka zemalja EU (članice prije svibnja 2004 .), a niže stope od prosjeka zemalja EU (članica od svibnja 2004).

Slika 1.

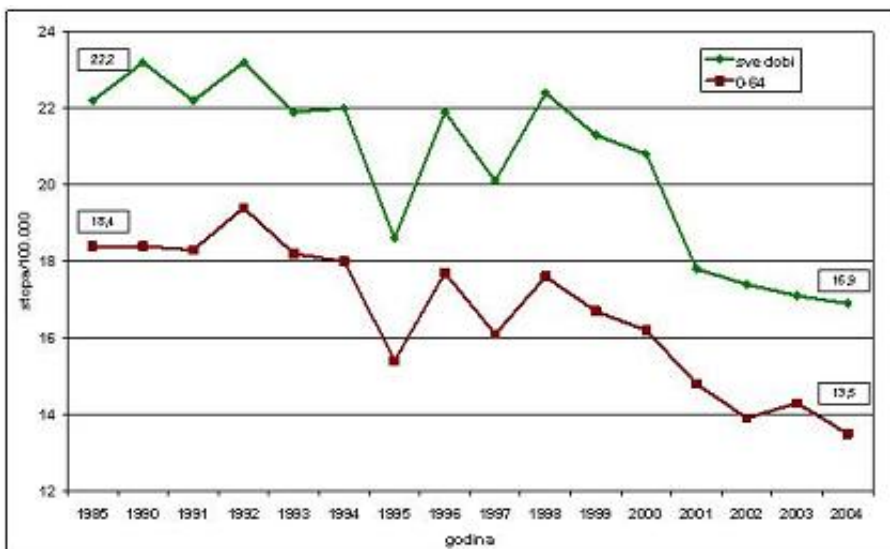
Broj samoubojstava po spolu u Hrvatskoj po pojedinim godinama u razdoblju 1985.-2005. godine

Slika 2. Stope samoubojstava po spolu u Hrvatskoj po pojedinim godinama u razdoblju 1985-2005. godine

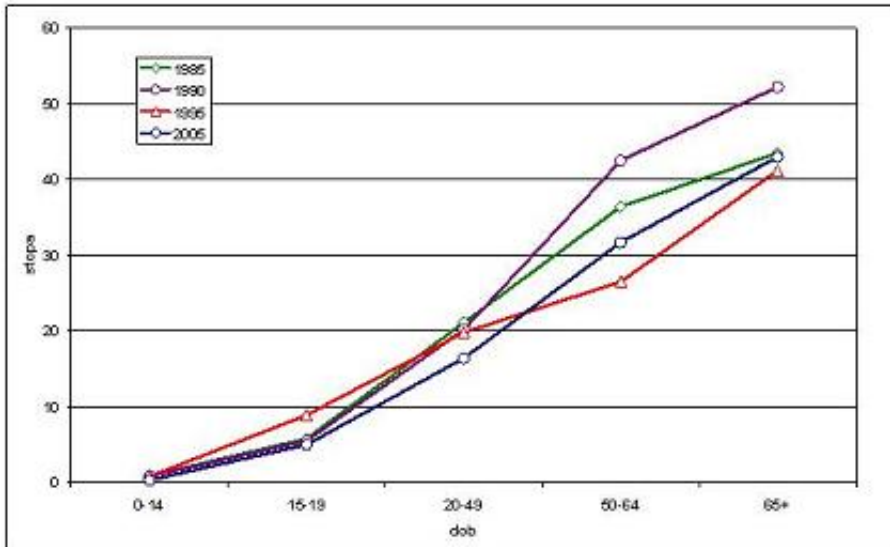
Slika 3. Dobno-standardizirane stope smrtnosti zbog samoubojstava u Hrvatskoj za sve dobi i za dob 0-64, 1985. godine te u razdoblju 1990-2004. godine

Izvor: WHO/Europe, HFA Database, June 2006

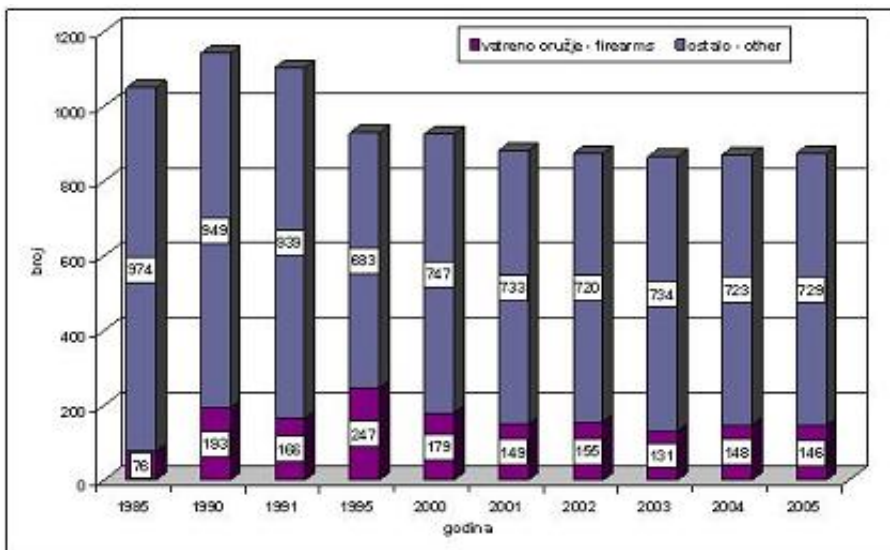
Slika 4.

Dobno-specifične stope samoubojstava 1985, 1990, 1995 i 2005. godine u Hrvatskoj

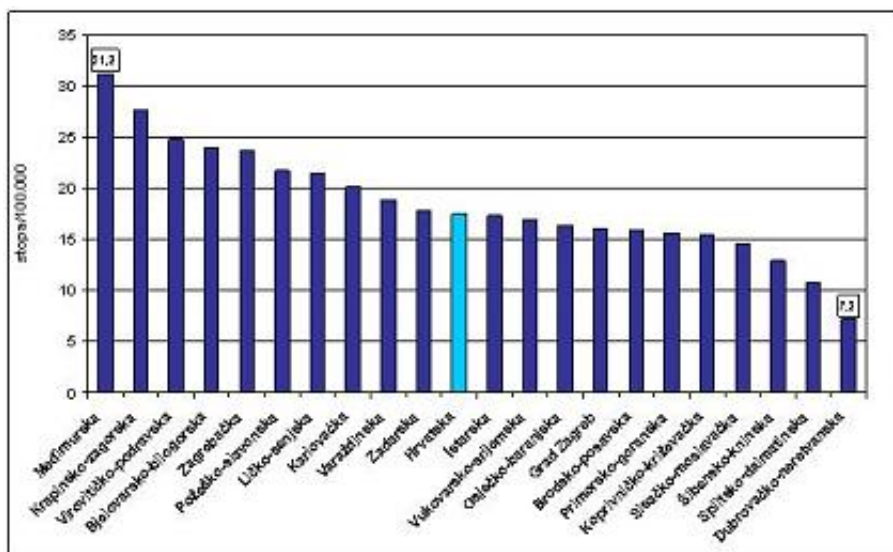
Slika 5.

Odnos samoubojstava počinjenih vatrenim oružjem i eksplozivom i ostalih načina samoubojstava u Hrvatskoj po pojedinim godinama u razdoblju 1985.-2005. godine

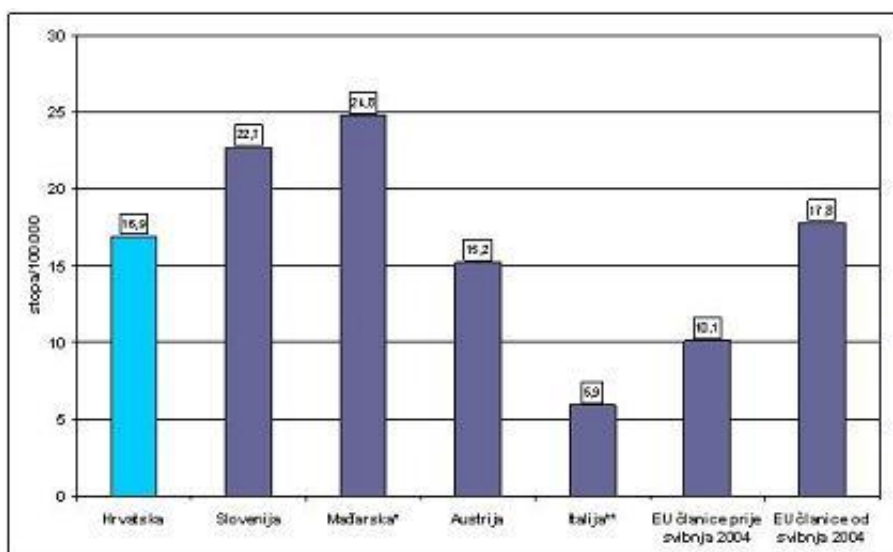
Slika 6.

Dobno-standardizirane stope smrtnosti zbog samoubojstava za sve dobi u Hrvatskoj po županiji boravka 2004. godine (stopa standardizirana na staro europsko stanovništvo)

Slika 7.

Dobno-standardizirane stope smrtnosti zbog samoubojstava za sve dobi po pojedinim zemljama Europe 2004. godine

Izvor: WHO/Europe, HFA Database, June 2006

* zadnji raspoloživi podaci 2003. g.

** zadnji raspoloživi podaci 2001. g.

LITERATURA

1. Hrabak-Žerjavić V, Silobrčić-Radić M. Samoubojstva. U: Strnad M, Kuzman M, ur. Zdravstveno stanje i zdravstvena zaštita u Republici Hrvatskoj. Ministarstvo zdravstva Republike Hrvatske. Hrvatski zavod za javno zdravstvo; Zagreb 2001, str. 58-59.
2. Silobrčić Radić M, Hrabak-Žerjavić V, Tomić B. Registar izvršenih samoubojstava Hrvatske. U: Hrabak-Žerjavić V; Silobrčić Radić M, ur. Mentalne bolesti i poremećaji u Republici Hrvatskoj. Hrvatski zavod za javno zdravstvo; Zagreb 2004, str. 43-49.
3. Hrabak-Žerjavić V, Silobrčić Radić M. Izvršena samoubojstva u Hrvatskoj. U: Baklaić Ž, Rodin U, Kuzman M, ur. Hrvatski zdravstveno-statistički ljetopis za 2004. godinu. Hrvatski zavod za javno zdravstvo; Zagreb 2005, str. 290-291.
4. Silobrčić Radić M, Hrabak-Žerjavić V. Croatian Mental Disorders Registries. Luton & Cambridge International Conference on Mental Health 2005. Conference Edition 2005; 2/3s/:20-21.
5. Silobrčić Radić M. Izvršena samoubojstva u Hrvatskoj. U: Ljubičić M, Strnad M et al. ur. Zdravstveno stanje hrvatskog pučanstva i rad zdravstvenih službi u Hrvatskoj Hrvatski zavod za javno zdravstvo; Zagreb 2005, str. 48-50.
6. Silobrčić Radić M. Javnozdravstveni značaj duševnih bolesti. Okrugli stol «Smjernice unapređenja mentalnog zdravlja u Republici Hrvatskoj. Motovun, srpanj 2006. Motovunski glasnik 59. www.zdravi-gradovi.com.hr/hrv/mot_glas_59.asp

